

Sygn. akt I CKN 569/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2000 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Antoni Górski (spraw.)

Sędziowie: SN – Zbigniew Kwaśniewski

SN – Mirosława Wysocka

Protokolant: Ewa Krentzel

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2000 r.

na rozprawie sprawy

z powództwa M. G.

przeciwko X. G.

o rozwód

na skutek kasacji pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 23 stycznia 1998 r., sygn. akt I ACa [...]

**oddala kasację i zasądza od pozwanej na rzecz powoda 250
(dwieście pięćdziesiąt) zł zwrotu kosztów procesu za instancję
kasacyjną.**

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Wojewódzki w W. wyrokiem z 14 listopada 1996 r. oddalił powództwo M. G. o rozwiązanie przez rozwód jego małżeństwa zawartego 9 czerwca 1979 r. w USC W. z pozwaną X. G.. Wedle ustaleń Sądu powód jest wyłącznie winnym rozkładu pożycia małżeńskiego, bowiem opuścił pozwaną i związał się z inną kobietą. Pozwanej, która odmawia zgody na rozwód, trudno jest zaś zarzucić, aby taka jej postawa była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 3 krio).

Na skutek apelacji powoda od tego orzeczenia Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 23 stycznia 1998 r. zmienił je i orzekł rozwód z winy powoda, znosząc jednocześnie wzajemnie między stronami koszty procesu za obie instancje. W ocenie tego Sądu pozwana jest osobą młodą i samodzielną życiowo (architekt z wykształcenia).

Poważne kłopoty zdrowotne, które miała w 1989 r., na szczęście powtarzają się. Brak jest zatem uzasadnionych przyczyn aby uznać jej odmowę zgody na rozwód za odpowiadającą zasadom współżycia społecznego, zwłaszcza jeśli się dodatkowo zważy, że konkubina powoda spodziewa się dziecka, którego dobro też należy uwzględniać w okolicznościach niniejszej sprawy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył kasacją pełnomocnik pozwanej zarzucając naruszenie art. 58 § 3 krio, art. 58 § 1 krio i art. 133 § 1 krio (podstawa materialno-prawna), oraz art. 393 kpc i art. 98 § 1 kpc (podstawa formalno-prawna kasacji).

Z tych przyczyn wnosi o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Powołanie art. 393 kpc jako postawy formalno-prawnej kasacji trzeba uznać za nieporozumienie, gdyż przepis ten normuje akurat wyłączenia kasacji (wartościowe i przedmiotowe). Z kolei art. 98 § 1 kpc nie może być samodzielną podstawą kasacji. Rozstrzygnięcie o kosztach według tego przepisu zależy bowiem od wyniku sprawy, a poza tym samo w sobie nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 392 § 1 kpc, a więc nie może być wprost zaskarżone kasacją.

Powyższe oznacza, że powołane w kasacji zarzuty naruszenia prawa procesowego są bezskuteczne, co do samej zasady.

2. Podstawowym zarzutem w ramach podstawy materialno-prawnej kasacji jest zarzut naruszenia art. 56 § 3 krio przez orzeczenie rozvodu wbrew zgodzie powódki.

Zarzutu tego nie można podzielić .

Sąd Apelacyjny trafnie przywołał regułę zgodnie z którą sprzeczność orzeczenia rozvodu z zasadami współżycia społecznego zachodzi wtedy, gdy prowadziłoby ono do rażącego pokrzywdzenia niewinnego małżonka sprzeciwiającego się rozwodowi, albo gdy przeciwko takiemu orzeczeniu przemawiają poważne względy społeczno-wychowawcze. Treść tych ostatnich negatywnych przesłanek można sprowadzić do stwierdzenia, iż niedopuszczalnym jest, aby przez udzielenie rozvodu dochodziło do usankcjonowania szczególnie rażąco naganego postępowania małżonka wyłącznie winnego rozkładu pożycia.

Sąd Apelacyjny szczegółowo i przekonująco uzasadnił, że w sprawie niniejszej, nie ma takich okoliczności, których zobiektywizowana ocena mogłaby prowadzić do wniosku, że orzeczenie rozvodu wbrew zgodzie pozwanej narusza zasady współżycia społecznego.

Ten element obiektywizacji ocen należy wyeksponować, gdyż pozwana, co jest zrozumiałe, podchodzi do sprawy w sposób zdecydowanie subiektywny.

Tymczasem wszystkie oceny sądu, w tym także te dotyczące negatywnej przesłanki rozvodu w postaci odmowy zgody małżonka niewinnego na jego orzeczenie, muszą odzwierciedlać normy ocenne o charakterze obiektywnym, to jest funkcjonujące w zdrowej moralnie części społeczeństwa. Oceniając z tego punktu widzenia sytuację stron, Sąd Apelacyjny miał prawo uznać, że dominujące u pozwanej poczucie krzywdy nie może być wystarczającą podstawą do odmowy udzielenia rozvodu. Zaznaczyć przy tym trzeba, że tylko posiłkowym argumentem w tej ocenie był fakt, iż kobieta, z którą związany jest powód, spodziewała się dziecka, które urodziła w trakcie postępowania międzyinstancyjnego.

W tej sytuacji należy stwierdzić, że pozwana nie zdołała wykazać, ażeby orzeczenie rozvodu nastąpiło z pogwałceniem art. 56 § 3 krio.

Chybione są też jej zarzuty naruszenia art. 58 § 1 krio i art. 133 § 1 krio. W zaskarżonym orzeczeniu nie było żadnego rozstrzygnięcia co do wspólnego mieszkania stron, a zatem w tym zakresie brak jest procesowej możliwości jego kwestionowania.

Zarzut naruszenia art. 133 § 1 krio jest również bezprzedmiotowy, gdyż syn stron osiągnął w trakcie trwania sprawy pełnoletność, co wyklucza możliwość zasądzenia na jego rzecz alimentów w wyroku rozwodowym.

Z podanych wyżej przyczyn podstawy kasacji okazały się nieusprawiedliwione, co skutkowało jej oddalenie na mocy art. 393¹² kpc. Postanowienie o kosztach uzasadnia art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 393¹⁹ i art. 391 kpc.